



STORTINGET

Innst. 356 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 55 L (2022–2023)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i gravplassloven m.m. (digitalisering av gravferdsmeldinga og behandling av personopp- lysningar)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Barne- og familiedepartementet legg i proposisjonen fram forslag om eit rettsleg grunnlag for å digitalisere gravferdsmeldinga. Målet er å skape samanhengande tenester innanfor livshendinga dødsfall og arv.

I dag tek dei etterlatne vala om gjennomføring av gravferda på eit papirskjema. Den teknologiske utviklinga gir grunn til å vurdere nye og digitale tenester òg på området gravferd. Brukarkartleggingar viser at etterlatne opplever prosessane rundt dødsfall som krevjande og uoversiktlege. Målet med digital gravferdsmelding er å leggje til rette for effektive og brukarvennlege digitale prosessar og tenester ved gjennomføring av gravferder.

Det rettslege grunnlaget departementet føreslår for tenesta digital gravferdsmelding har fleire element:

- Å gjere det klart at enkelte val kan gjerast digitalt, og at statsforvaltaren har i oppgåve å leggje til rette for det.
- Dei offentlege og private aktørane som skal bruke tenesta, får grunnlag i lova for å behandle naudsynte personopplysningar for å løyse visse oppgåver.

- Aktørane som skal bruke tenesta, får heimel til å dele opplysningar utan hinder av teieplikt for å løyse visse oppgåver.
- Statsforvaltaren og godkjende krematorium får tilgang til opplysningar omfatta av teieplikt etter folkerregisterloven for å løyse oppgåver etter gravplassloven.
- Departementet får heimel til å gi forskrifter om digital gravferdsmelding.

I tillegg føreslår departementet to andre endringar i gravplassloven. Den første presiserer at det berre er kyrkjelege gravplasstyresmakter som skal fremje budsjettforslag for kommunen. Den andre endringa er at fristen for kremasjon blir sett slik at etterlatne har like lang tid til å halde gravferdsseremonien ved kremasjon som ved kistegravlegging. Dette kan òg gi lågare utslepp dersom omnane i små krematorium må varmast sjeldnare.

Departementet føreslår å oppheve Norske Lov 2-1 frå 1687 som fastset læregrunnlaget for den evangelisk-lutherske kyrkja i Noreg. Kyrkjerådet tok i brev til departementet 24. august 2022 til orde for å oppheve føresegna fordi læregrunnlaget no går fram av kyrkjeordninga vedteken av Kyrkjemøtet. Opphevinga har samanheng med sjølvstendet til Den norske kyrkja.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe

Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til Prop. 55 L (2022–2023), Endringer i gravplassloven m.m. (digitalisering av gravferdsmeldinga og behandling av personopplysningar).

Komiteen har invitert til å sende inn skriftlige høringsinnspill. Det har kommet to høringsinnspill innen fristen.

Komiteen har merket seg innspillene, og spesielt det felles høringsinnspillet fra KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter og Kirkerådet, som beskriver at det har vært komplisert å utforme en egen samboerdefinisjon i gravplassloven. Komiteen vurderer at det er behov for en legaldefinisjon på dette området, da problemstillingen antas å øke i omfang fordi mange yngre i økende grad velger samboerskap og ikke giftermål. Komiteen imøteser regjeringens utredning av en legaldefinisjon på dette området.

2.2 Rettslig grunnlag for digitalisering av gravferdsmeldingen

Komiteen stiller seg bak forslaget om digitalisering av gravferdsmeldingen, slik at man kan få lagt til rette for mer effektive og brukervennlige prosesser. Det er tungt å miste sine kjære og mye som skal organiseres når noen dør. I dag registreres gravferdsmeldinger på et papirskjema. Samfunnet har vært gjennom en stor teknologisk utvikling, og det er tidsriktig at også registrering av gravferdsmeldinger skal kunne skje digitalt.

Komiteen støtter forslaget til bestemmelse som gir rettslig grunnlag for deling og utveksling av personopplysninger uten hinder av taushetsplikt, forutsatt at slike delinger er nødvendige for å løse bestemte oppgaver.

2.3 Hvem som fremmer budsjettforslag

Komiteen merker seg at det innstilles på at det kun er kirkelige gravplassmyndigheter som kan fremsette budsjettforslag til kommunen. Komiteen støtter dette.

2.4 Fristen for å gjennomføre kremasjon

Komiteen støtter forslaget om innføring av like lange frister for etterlatte til å gjennomføre gravferdssermonien ved kremasjon som for kistegravlegging.

2.5 Oppheving av Norske Lov 2-1

Komiteen tilrår at Norske Lov 2-1 fra 1687 oppheves. Den norske kirkes læregrunnlag er nå regulert av kirken selv i kirkeordningen for Den norske kirke.

2.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteen merker seg at det fremgår av saken at endringene som vedtas, i liten eller ingen grad vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser, og at et eventuelt bortfall av manuell inntasting av gravferdsskjemaet ved innføring av digitalisering tvert imot kan medføre innsparinger.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i gravplassloven m.m. (digitalisering av gravferdsmeldinga og behandling av personopplysningar)

I

I lov 7. juni 1996 nr. 32 om gravplasser, kremasjon og gravferd blir det gjort følgende endringer:

§ 3 andre ledd skal lyde:

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av *kommunen*. *Soknet fremmer budsjettforslag for kommunen så fremt statsforvalteren ikke har fastsatt at ansvaret som lokal gravplassmyndighet etter loven skal ligge til kommunen*. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.

§ 10 første ledd skal lyde:

Kremasjon skal skje i et godkjent *krematorium*. *Kisten skal leveres til kremasjon senest 10 virkedager etter dødsfallet*.

§ 23 fjerde ledd skal lyde:

Gravplassmyndigheten, kommunen, statsforvalteren og eiere av godkjente krematorier kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å løse oppgaver etter loven her.

Noverande § 23 a blir § 27.

§ 25 skal lyde:

§ 25 *Digital gravferdsmelding*

Statsforvalteren kan legge til rette for at etterlattes oppgaver og valg etter loven her, samt valg om gjennomføring av gravferdsseremoni, kan løses digitalt. Departementet kan gi forskrift om digital gravferdsmelding, bruk av infrastruktur og innhenting av opplysninger på vegne av brukeren.

Noverande § 25 blir § 28.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Behandling av personopplysninger mv.*

Gravplassmyndigheten, godkjente krematorier, statsforvalteren og kommunen kan behandle personopplysninger, også personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her eller for å ivareta etterlattes valg av tros- eller livssynssamfunn til å gjennomføre gravferdsseremonien. Departementet kan gi forskrift om behandlingen, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, hvem det kan behandles personopplysninger om, bruk av automatiserte avgjørelser, og om adgangen til viderebehandling, retting og sletting.

Så langt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her eller for å ivareta etterlattes valg av tros- eller livssynssamfunn til å gjennomføre gravferdsseremonien, kan offentlige og private virksomheter, domstolene og forvaltningsorganer dele opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Departementet kan gi forskrift om

- a. plikt til å dele opplysninger uten hinder av taushetsplikt
- b. hvilke private virksomheter som er omfattet av delingsadgangen etter første punktum
- c. at enkelte opplysninger ikke skal kunne deles etter første punktum
- d. vilkår for deling av opplysninger etter første punktum.

Noverande § 26 a blir ny § 29.

Noverande §§ 26, 27 og 28 blir nye §§ 30 til 32.

II

I Kong Christian Den Femtis Norske Lov 15. april 1687 blir andre bok første kapittel oppheva.

III

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i kraft dei enkelte føresegnene til forskjellig tid.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 16. mai 2023

Grunde Almeland

leder

Ragnhild Male Hartviksen

ordfører

